

RPW/33939/2020 P
Data:2020-05-07

Radom, dnia 28 kwietnia 2020 r.

Egz. nr ....

**I ZASTĘPCA
KOMENDANTA WOJEWÓDZKIEGO POLICJI
z siedzibą w Radomiu**

L. dz. M – 1867 /1628/20
RTJ-26/20

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2020 -05- 07
ZAL.	NR .....

Pan Marcin Kusy

***Zastępca Dyrektora Zespołu
Krajowy Mechanizm Prewencji
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich***

00-090 Warszawa, Al. Solidarności 77

Szanowny Panie Dyrektore

nawiązując do *Raportu* (KMP.570.27.2019.MD z dnia 01.04.2020 r.) *Przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Komisariatu Policji w Ilży* pragnę podziękować Panu Dyrektorowi za przeprowadzenie kontroli w podległej mi jednostce Policji. Stwierdzone uwagi niewątpliwie pozwolą nam na wypracowanie jeszcze bardziej skutecznych metod w realizacji ustawowych zadań Policji, co niewątpliwie przyczyni się do zapewnienia bezpieczeństwa osób zatrzymanych oraz pełnej ochrony praw człowieka.

Nadmieniam, że podjęto działania zmierzające do wyeliminowania stwierdzonych uwag oraz realizacji zaleceń z przeprowadzonej kontroli. Poniżej przedstawiono zakres działań naprawczych zrealizowanych i zaplanowanych zarówno na szczeblu wojewódzkim, jak i powiatowym, w odniesieniu do poszczególnych punktów wskazanych w zaleceniach przedłożonego dokumentu.

Zalecenie nr 6.I.1

Zorganizowanie dla funkcjonariuszy szkolenia w zakresie standardów ochrony osób zatrzymanych przed torturami.

W Komisariacie Policji w Iłży szkolenie z zakresu standardów ochrony praw człowieka osób zatrzymanych zostały zaplanowane do realizacji w pierwszym kwartale 2020 roku.

W związku z obecną sytuacją epidemiologiczną i związanym z tym zwiększonym narażeniem na zarażenie wirusem SARS-CoV-2 wywołującym chorobę COVID-19, do odwołania wstrzymane zostały wszystkie szkolenia dla funkcjonariuszy Policji. Po ustaniu przyczyny ograniczeń zostaną zaplanowane i przeprowadzone przedmiotowe przedsięwzięcia w zakresie ochrony praw człowieka.

Niemniej jednak funkcjonariusze Komisariatu Policji w Iłży podczas codziennych odprawach do służby są zapoznawani z aktualną dokumentacją związaną z ochroną praw i wolności osób zatrzymanych, jak również tematyką przedstawioną w przedmiotowym *Raporcie (...)*.

Zalecenie nr 6.I.2

Polecenie funkcjonariuszom stosowania kajdanek tylko wtedy, gdy wyraźnie uzasadnia to ocena ryzyka w indywidualnym przypadku, również w trakcie transportu. Kajdanki nie powinny być zbyt ciasno zapięte i należy je stosować tylko tak długo, jak jest to absolutnie niezbędne.

Odnosząc się do stosowania kajdanek słusznie zaznaczono, aby każdorazowe użycie tego środka wynikało z oceny ryzyka w indywidualnych przypadkach oraz, że podstawą jego stosowania jest Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego*, w której art. 6 określa cel jego użycia.

Biorąc pod uwagę fakt, że osoby zatrzymane nie przebywają w dyspozycji Policji z własnej woli, należy w pierwszej kolejności założyć, że mogą podejmować próby ucieczki. Wiąże się to niewątpliwie z ogromnym zagrożeniem dla ich bezpieczeństwa, gdzie w przypadku zaistnienia takiej sytuacji, osoby te mogą zachowywać się nieracjonalnie, co skutkować może narażeniem ich własnego zdrowia oraz życia. W następstwie policjanci realizujący czynności z udziałem tych osób narażają się na odpowiedzialność dyscyplinarną.

Ponadto ustawodawca wskazał, że dany środek przymusu bezpośredniego stosuje się *proporcjonalnie do stopnia zagrożenia*, które bezspornie podlega indywidualnej ocenie funkcjonariuszy wykonujących czynności i używających wskazanego środka. Dodać należy, że w art. 13 ust. 1 wymienionej ustawy umożliwił funkcjonariuszom Policji prewencyjne stosowanie kajdanek celem zapobieżenia ucieczki osoby zatrzymanej, doprowadzanej. Tym samym policjanci działają zgodnie z przepisami określonymi w Ustawie z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego*.

Zalecenie nr 6.I.3

Wprowadzenie jednolitej praktyki poddawania badaniom lekarskim wszystkich osób zatrzymanych oraz przyjęcie zasady przeprowadzania badania lekarskiego poza zasięgiem wzroku i słuch funkcjonariusza, chyba że decyzję o koniecznej obecności policjanta w trakcie badania podejmie lekarz wykonujący to badanie.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami nie ma obligatoryjnego obowiązku przeprowadzania badań lekarskich wszystkich osób zatrzymanych przez Policję. Nie oznacza to jednak, że osoby przebywające w dyspozycji policjantów całkowicie pozbawione są pomocy medycznej, np. w związku z zasygnalizowaniem złego stanu zdrowia. Należy zaznaczyć, że bezwzględnie realizowane są przepisy zawarte w Rozporządzeniu MSW z dnia 13 września 2012 roku w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję, gdzie każdej osobie zatrzymanej przez Policję, udziela się niezwłocznej pierwszej pomocy lub kwalifikowanej pierwszej pomocy w przypadku, gdy osoba ta znajduje się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, oświadcza, że cierpi na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie powodowałoby zagrożenie życia lub zdrowia, żąda przeprowadzenia badania lekarskiego lub posiada widoczne obrażenia ciała niewskazujące na stan nagłego zagrożenia zdrowotnego, jest kobietą w ciąży, karmiącą piersią, chorą zakaźnie, mającą zaburzenia psychiczne, nieletnim po spożyciu alkoholu lub innego, podobnie działającego środka, czy też żąda przeprowadzenia badania lekarskiego. Tym samym, brak spełnienia którejkolwiek z przesłanek określonych, m.in. w § 1 wymienionego Rozporządzenia jest jednoznaczne z brakiem podstaw do wykonania badania lekarskiego.

Dodatkowo nadmienić należy, że w *protokole zatrzymania osoby* - druku procesowym wymaganym przy każdorazowym zatrzymaniu osoby znajduje się miejsce, w którym udokumentowane są oświadczenie zatrzymanego na temat jego stanu zdrowia oraz informacja czy osoba była poddana badaniu lekarskiemu. Zaznaczyć należy, że zatrzymany otrzymuje odpis przedmiotowego protokołu, kwitując jego odbiór własnoręcznym podpisem.

Odnosząc się do kwestii wykonywania badań bez obecności funkcjonariusza należy nadmienić, że powyższy tryb postępowania wynika bezpośrednio z treści § 4 ust. 2 Rozporządzenia MSW z dnia 13 września 2012 r. w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję. Stosownie do dyspozycji przywołanego przepisu o obecności policjanta podczas badania osoby zatrzymanej decyduje sam lekarz, zaś policjanci są zobowiązani do zastosowania się do jego wskazań i częstokroć proszeni są o opuszczenie pokoju, w którym przeprowadzane jest badanie, co niezwłocznie wykonują.

Zalecenie nr 6.I.4

Opracowanie listy tłumaczy, z których pomocy będzie można skorzystać w przypadku zatrzymania cudzoziemca nieposługującego się językiem polskim.

Odnosząc się do treści tego zalecenia, podkreślenia wymaga fakt, iż wykaz biegłych tłumaczy sądowych zamieszczony jest na stronie internetowej *Biuletyn Informacji Publicznej* Ministerstwa Sprawiedliwości, na podstawie którego policjanci mają bezpośredni dostęp do aktualnej listy i w uzasadnionej sytuacji mogą z niej skorzystać, udostępniając ją również osobie zatrzymanej.

Podkreślenia wymaga fakt, że w przypadku zatrzymania obcokrajowca, który nie włada w stopniu komunikatywnym językiem polskim, policjanci mają w znacznym stopniu utrudnioną możliwość przeprowadzenia czynności wysłuchania a w późniejszym czasie przesłuchania osoby. W takiej sytuacji jedynym rozwiązaniem, które jest stosowane to skorzystanie z pomocy tłumacza języka, którym posługuje się osoba zatrzymana. Niemniej jednak w Komisariacie Policji w Ilży zostały wydrukowane listy tłumaczy, które w uzasadnionych przypadkach będą udostępniane zatrzymanym obcokrajowcom.

Zalecenie nr 6.I.5

Umożliwienie osobom zatrzymanym samodzielnego powiadomienia wybranej osoby o fakcie zatrzymania i miejscu przetrzymywania, a tylko w sytuacjach szczególnych, uzasadnionych specyfiką danej sytuacji, realizację tego prawa za pośrednictwem funkcjonariusza Policji.

Odnosząc się do kwestii poprawy obszaru związanego z możliwością samodzielnej realizacji przysługującego zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej informując, że każdorazowo rozważana jest zasadność takiego sposobu postępowania.

Zgodnie z dyspozycją art. 245 § 1 kpk zatrzymanemu na jego żądanie niezwłocznie umożliwia się w dostępnej formie kontakt z adwokatem lub radcą prawnym i bezpośrednio z nim rozmowę, co znajduje swoje odzwierciedlenie w postaci zapisu w *protokole zatrzymania*.

Prawa osoby zatrzymanej w tym zakresie najczęściej realizowane są poprzez powiadomienie takiej osoby przez policjanta, a w dalszej kolejności, np. poprzez bezpośredni kontakt zatrzymanego z adwokatem, którego tożsamość została zweryfikowana przez policjanta.

Nadmienić należy, że na przeszkodzie takiemu sposobowi postępowania stoi fakt, iż jedną z przesłanek zatrzymania jest obawa zatarcia śladów, a umożliwienie nawiązania zatrzymanemu, np. kontaktu telefonicznego z osobą trzecią (której tożsamości policjant nie jest w stanie zweryfikować) dałoby możliwość przekazania tej osobie informacji, które mogłyby znacznie utrudniać dalsze czynności procesowe.

Zalecenie nr 6.I.6

W przypadku zawiadomienia wybranej osoby o zatrzymaniu przez funkcjonariusza, odnotowywanie tego faktu w dokumentacji (z datą, godziną, imieniem i nazwiskiem osoby zawiadomionej oraz podpisem funkcjonariusza). Notatkę o przekazaniu informacji zwrotnej zatrzymanemu, wraz z jego podpisem należy natomiast umieścić w dokumentacji.

W zakresie dokumentowania czynności zawiadomienia osoby wskazanej przez zatrzymanego informując, że funkcjonariusz Policji po zawiadomieniu osoby wskazanej dokumentuje tę czynność w *protokole zatrzymania osoby* wpisując imię i nazwisko osoby zawiadomionej, a także datę, czas i sposób powiadomienia, a następnie podpisuje się stopniem imieniem i nazwiskiem. Ponadto, zgodnie z dyspozycją art. 244 § 2 i 3 kpk, zatrzymanemu doręcza się odpis sporządzonego protokołu zatrzymania osoby.

Zalecenie nr 6.I.7

Wprowadzenie rejestru osób wchodzących i wychodzących z terenu komisariatu uwzględniającego datę i godzinę wejścia oraz wyjścia z terenu komisariatu, wskazanie funkcjonariusza pod którego nadzorem znajduje się dana osoba oraz przyczyny stawienia się w komisariacie.

Powyższe zalecenia zostało zrealizowane. W Komisariacie Policji w Iłży założono rejestr wejść i wyjść interesantów z jednostki. Przedmiotowy rejestr uzupełniany jest przez funkcjonariusza, który przyjmuje w danym momencie interesanta.

Zalecenie nr 6.I.8

Sporządzenie listy adwokatów i radców prawnych świadczących pomoc prawną na terenie właściwości Okręgowej Rady Adwokackiej w Radomiu i Okręgowej Izby Radców Prawnych w Kielcach oraz udostępnienie jej na życzenie osób zatrzymanych.

Powyższe zalecenia zostało zrealizowane. Przedmiotowa lista adwokatów i radców prawnych została opracowana i każdorazowo będzie udostępniana na życzenie osób zatrzymanych.

Zalecenie nr 6.I.9

Wprowadzenie praktyki rejestrowania przesłuchań za pomocą sprzętu audio-wideo.

Biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy, Policja nie jest zobowiązana do obligatoryjnego stosowania urządzeń audio-wizualnych służących do rejestrowania wszystkich czynności procesowych, którymi są również przesłuchania osób.

Zgodnie bowiem z art. 147 kpk, przebieg czynności protokolowanych, może być utrwalany za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, zaś przesłuchanie świadka lub biegłego utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk, gdy: zachodzi niebezpieczeństwo, że przesłuchanie tej osoby nie będzie możliwe w dalszym postępowaniu lub przesłuchanie następuje w trybie określonym w art. 396 kpk.

W związku z powyższym funkcjonariusze Policji w uzasadnionych przypadkach wynikających z przedstawionego przepisu będą stosować i wykorzystywać techniczne rozwiązania umożliwiające utrwalenie przedmiotowych czynności procesowych.

Zalecenie nr 6.I.10

Wyodrębnienie pomieszczenia i przystosowanie go w celu umożliwienia osobom zatrzymanym osobistego kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym, na osobności.

W Komisariacie Policji w Iłży podjęto czynności w zakresie wyodrębnienia i dostosowania pomieszczenia, w którym osoby zatrzymane będą miały możliwość prowadzenia rozmów na osobności z adwokatem lub radców prawnym.

Zalecenie nr 6.II

Przekazanie środków pieniężnych na realizację zaleceń wymagających nakładów finansowych.

Stosowne działania na rzecz zapewnienia środków finansowych (jako realizację zalecenia sformułowanego w punkcie 6.II przedmiotowego *Raportu*) podjął Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji zs. w Radomiu – mł. insp. Dariusz Krzesicki.

Reasumując, wyrażam przekonanie, że podjęte działania skutecznie przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa osób zatrzymanych oraz prawidłowej, zgodnej z obowiązującymi przepisami realizacji zadań służbowych, ze szczególnym uwzględnieniem bezwzględnej nienaruszalności praw i wolności człowieka.

Nadmieniam, że kwestia poszanowania godności i praw osób pozostających w dyspozycji funkcjonariuszy Policji garnizonu mazowieckiego, pozostaje w moim stałym i szczególnym zainteresowaniu.

Z poważaniem

mł. insp. Jakub Gorczyński

Wyk. egz.

Egz. nr 1 – adresat

Egz. nr 2 – a/a.

Do wiadomości – PPE: Naczelnik Wydziału Kontroli KWP zs. w Radomiu, Komendant Miejski Policji w Radomiu, Pełnomocnik Komendanta Wojewódzkiego Policji zs. w Radomiu ds. Ochrony Praw Człowieka, Komendant Komisariatu Policji w Ilży

Wyk./Opr. Zespół ds. Organizacji Służby Wydziału Konwojowego KWP zs. w Radomiu

Komenda Wojewódzka Policji

siedziba w Radomiu

L.k.

M-1867/1529/20

PRZESYŁKA NIESTEMLOWANA
OPLATA POBRANA
Umowa z Poczta Polska S.A. Nr 393383/L
Nadano w UP Radom 1

Dnia .....

2020-05-04

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPL. 2020-05-07
ZAL. .... NR .....

Pan Marcin Kusy
Zastępca Dyrektora Zespołu
Krajowy Mechanizm Prewencji
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
00-090 Warszawa, Al. Solidarności 77